

Gezondheidsorganisaties, mutualiteiten en milieu- en natuurorganisaties roepen minister Vandenbroucke op om zijn stem te laten horen bij beslissingen over pesticiden

Pesticiden hebben een grote gezondheidsimpact. Het is daarom essentieel dat minister Vandenbroucke (Volksgezondheid) mee beslist over pesticiden. Volgens de Belgische wet heeft de minister van Volksgezondheid dat recht. In de vorige regeerperiode paste de minister dat recht niet toe, door een afspraak met de minister van Landbouw. Gezondheids-, milieu- en natuurorganisaties vragen dat de minister dit medebeslissingsrecht wel opneemt.

PAN Europe, de Landsbond der Christelijke Mutualiteiten, de Landsbond van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, Kom op tegen Kanker, KickCancer, Vlaamse Parkinson Liga, Natuurpunt, Bond Beter Leefmilieu, Velt, Vogelbescherming Vlaanderen, Dryade, de West-Vlaamse Milieufederatie, Pomona, Broederlijk Delen, la Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG) Cellule Environnement, Nature et Progrès Belgique, Natagora en Canopea vragen minister Vandenbroucke om zijn medebeslissingsrecht rond pesticiden op te nemen. Eerder, bij het aantreden van de nieuwe federale regering begin februari, richtten gezondheids- en milieuorganisaties ook al [een brief](#) met deze vraag aan de minister.

De organisaties wijzen op de wijdverspreide aanwezigheid van pesticiden in onze omgeving als een van de dringendste problematieken inzake leefmilieu en gezondheid. Pesticiden worden overal aangetroffen: in bodem, vegetatie, water, lucht, natuurgebieden, op speelplaatsen, en in onze huizen en slaapkamers. Hun impact reikt dus nog véél verder dan waar ze worden toegepast. Blootstelling aan pesticiden wordt in verband gebracht met een brede waaier aan aandoeningen, waaronder bepaalde types kanker en neurodegeneratieve aandoeningen. Het aantal Parkinsonpatiënten steeg de laatste jaren aanzienlijk - experts spreken over een Parkinson pandemie, en een verband met blootstelling aan pesticiden. Pesticiden zijn ook een van de belangrijkste bronnen van hormoonverstoorders: het merendeel van de gezondheidskosten gelinkt aan hormoonverstoorders is naar schatting het gevolg van blootstelling aan pesticiden, wordt vermeld in het Nationaal Actieplan voor Hormoonverstoorders (NAPED). Pesticiden ondermijnen onze gezondheid ook door hun enorm destructieve impact op biodiversiteit, water- en bodemkwaliteit: gezonde ecosystemen zijn de essentiële basis voor onze fysieke en mentale gezondheid en ons welzijn.

Kristine De Schamphelaere, PAN Europe:

“Gezondheid van ecosystemen en burgers is ons hoogste goed. Het deken van pesticidengif dat onze hele omgeving, zelfs onze slaapkamers, bedekt moet ministers van volksgezondheid wakker houden. De torenhoge milieu- en gezondheidsimpact en -kosten van pesticiden worden afgewenteld op de maatschappij. Daadkrachtig beleid dat het pesticidengebruik- en risico ambitieus terugdringt, is essentieel.”

Luc Van Gorp, voorzitter CM (Christelijke Mutualiteit) Gezondheidsfonds:

“Niet alleen leefstijl, biologische factoren en de kwaliteit van onze gezondheidszorg hebben een impact op onze gezondheid, ook de omgeving waarin we leven, speelt een belangrijke rol voor de gezondheid en de levenskwaliteit die we ervaren. Om die omgeving gezonder te maken, moeten we alle mogelijke stappen nemen om het gebruik van pesticiden terug te dringen, liever vandaag dan morgen.”

Noah Janssen, Natuurpunt:

“Pesticiden komen terecht in water, bodem en lucht. De impact op bestuivers zoals bijen of vlinders is enorm. Hun aantallen gaan onrustwekkend achteruit. Dat zullen we ook voelen in onze voedselproductie. Maar ook vogels, vissen en zoogdieren stapelen het gif in zich op. En finaal ontsnapt ook de mens niet. We betalen de prijs voor zogenoemde gewasbescherming in de vorm van acute en chronische ziekten. Wanneer valt de minister zijn frank?”

Xavier Brenez, directeur-generaal van de Onafhankelijke Ziekenfondsen:

“Pesticiden zijn niet enkel een kwestie van landbouw of milieu. Het is een dossier waarin een “Health in all policies”-benadering noodzakelijk is. We rekenen op de stem van Minister Vandenbroucke om de volksgezondheid beter te beschermen tegen de impact van gevaarlijke chemische stoffen. Onze gezondheid moet altijd primeren boven economische belangen.”

Ellen Geerts, Vlaamse Parkinson Liga:

“Steeds meer wetenschappelijk onderzoek toont aan dat blootstelling aan pesticiden een rol kan spelen in het ontstaan van parkinson. Dit maakt pesticidenbeleid ook een belangrijke volksgezondheidskwestie. De Vlaamse Parkinson Liga pleit er daarom voor dat de minister van Volksgezondheid mee aan tafel zit bij beslissingen over het gebruik van pesticiden, om de gezondheid van huidige en toekomstige generaties te beschermen.”

Geert Gommers, Velt:

“Het is onaanvaardbaar dat burgers blootgesteld worden aan pesticiden die hormoonverstorend zijn of een negatieve impact hebben op onze voortplanting. Zelfs onze slaapkamers, waar we de meeste tijd van de dag doorbrengen, zijn niet meer vrij van schadelijke pesticidecocktails. De burger verdient een effectieve bescherming.”

Céline Bertrand, Cellule Environnement de la Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG Cellule Environnement):

"We weigeren toe te laten dat gezondheid, en in het bijzonder de gezondheid van kinderen, geofferd wordt op het altaar van agro-industriële welvaart. Vandaag worden de negatieve externe effecten van het agro-industrieel complex gedragen door de maatschappij. De kosten in termen van impact op de gezondheid zijn kolossaal. De epidemie van chronische ziekten (kankers, neurologische ontwikkelingsstoornissen, neurodegeneratieve ziekten, enz.), naast al het lijden dat ze veroorzaakt, zorgt er alleen maar voor dat de gemeenschap verarmt."

Bart Vanwildemeersch, West-Vlaamse Milieufederatie:

"Mensen zijn ongerust over hun drinkwater. We moeten het vertrouwen terugbrengen en dat kan alleen door het mijden van schadelijke pesticiden. Daarom is een selectieve toelating voor het gebruik van pesticiden in drinkwateronttrekkingsgebieden van groot belang."

Virginie Pissoort, Nature & progrès:

"De kwestie van pesticiden gaat veel verder dan landbouwpraktijken. Er is overvloedig wetenschappelijk bewijs van hun giftigheid voor onze gezondheid en die van de boeren zelf. Niet voor niets heeft de minister van Volksgezondheid sinds 1994 de bevoegdheid om mee te beslissen over vergunningen voor het op de markt brengen van deze producten. Deze bevoegdheid werd tijdens de vorige legislatuur opgegeven, maar minister Vandenbroucke moet zijn verantwoordelijkheid opnemen en zijn medebeslissingsbevoegdheid op dit vlak uitoefenen. Bovendien is dit volledig in lijn met de 'One health' visie die België zo na aan het hart ligt."

Lore Pil, Kom op tegen Kanker:

"Het verminderen van blootstelling aan pesticiden is een cruciale stap in de preventie van kanker. Kiezen voor een gezondere omgeving, met minder schadelijke chemicaliën, beschermt niet alleen de eigen gezondheid maar ook die van de toekomstige generaties."

Dries Verhaege, Dryade:

"Het gebruik van pesticiden raakt aan landbouw en volksgezondheid. Het is dan ook logisch dat beide bevoegde ministers zich uitspreken over de markttoegang."

Agnes Wené, Vogelbescherming Vlaanderen:

"Bekijk het eens door de ogen van een wild dier. Hun leefwereld is letterlijk vergiftigd. Door pesticiden vinden vogels en andere wilde dieren minder eten, want er zijn minder insecten, minder kruiden en minder zaden. Pesticiden zorgen ook voor gezondheidsklachten. Vogels worden gedesoriënteerd, eitjes komen niet uit en jongen worden dood of met complicaties"

geboren. Dit kan en moet anders. Niet enkel onze dieren, maar ook wij mensen hebben baat bij een pesticidevrije leefwereld."

Heleen De Smet, Bond Beter Leefmilieu:

"Als minister Vandenbroucke het meent met de gezondheid van de Belg, dan neemt hij ook zijn verantwoordelijkheid op in het pesticidendossier. De gezondheidsrisico's van pesticiden zijn te ernstig om te negeren - kiest hij voor herstel van gezondheidsschade of pakt hij de problematiek preventief bij de bron aan?"

Agathe Defourny, Canopea:

""48,5 miljoen euro: dat zijn de jaarlijkse kosten van pesticiden voor de Franse gezondheidszorg. En in België? Het verminderen van pesticiden betekent het verminderen van de druk die ze uitoefenen op het milieu, de gezondheid en de budgetten."

Suzy Serneels, Broederlijk Delen:

"Een minister van volksgezondheid moet erover waken dat mensen kunnen leven in een gezonde leefomgeving, hier en elders. Schadelijke pesticiden horen er niet thuis. Minister Vandenbroucke onderschreef het Koninklijk Besluit om gevaarlijke pesticiden die in Europa verboden zijn niet langer te exporteren naar andere landen. We rekenen erop dat hij ook de verantwoordelijkheid neemt om de vervuiling hier te stoppen."

Gaëtan Seny, Natagora:

"Pesticiden ondermijnen hele ecosystemen waarvan onze landbouw en onze gezondheid afhankelijk zijn. De volksgezondheid moet dringend voorrang krijgen op de belangen van de agrochemische industrie. Zonder biodiversiteit kan er geen sprake zijn van een duurzame voedselvoorziening of menselijke gezondheid. De afwezigheid van de minister van Volksgezondheid in dit debat is niet te rechtvaardigen."

De risicobeoordeling van pesticidenproducten, een federale aangelegenheid, kent grote tekortkomingen: zo wordt de chronische toxiciteit van pesticidenproducten niet goed beoordeeld, hoewel dit een verplichting is volgens de Europese regelgeving. De pesticidenproblematiek is dus bij uitstek ook een onderwerp van Volksgezondheid en grote maatschappelijke relevantie. Burgers verdienen een gezonde leefomgeving. Via verschillende platforms uitten zij de vraag naar een ambitieus beleid en effectieve bescherming inzake pesticiden. In het succesvolle Europees burgerinitiatief 'Red bijen en boeren' dat meer dan een miljoen handtekeningen inzamelde, was België verhoudingsgewijs het tweede meest vertegenwoordigde land wat betreft aantal handtekeningen. Het is essentieel dat de minister van Volksgezondheid zijn stem laat horen inzake pesticiden.

Contact: Kristine De Schamphelaere, PAN Europe, kristine@pan-europe.info, 0473 96 11 20

